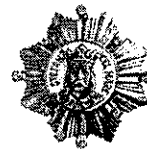




CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA



НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА



289/2022
cy

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.198
Tel.: (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2 - 4453 din 01.08. 2022

La nr.289 din 13 iulie 2022

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr.797/1996, Legea nr.768/2000, Legea nr.1234/2000, Legea nr.384/2001, Codul penal ș.a.).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director adjunct

Vadim COJOCARU

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	1938
"03" 08	2022
Ora	

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the statistical analysis performed.

3. The third part of the document presents the results of the study, including a comparison of the different methods and techniques used. It also discusses the implications of the findings and the potential applications of the research.

4. The final part of the document provides a conclusion and a summary of the key findings. It also includes a list of references and a list of figures and tables.



RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO22/8119 din 29.07.2022

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 797/1996, Legea nr.768/2000, Legea nr.1234/2000, Legea nr.384/2001, Codul penal ș.a.)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul Republicii Moldova, iar autor nemijlocit este Comisia Electorală Centrală, ceșă ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei anticorupție a fost plasat pe pagina web a Parlamentului la 13 iulie 2022, fiind asigurat accesul părților interesate la materialele proiectului, pentru a putea lua cunoștință și a prezenta sau expedia recomandări.

Spre efectuarea expertizei anticorupție, proiectul a fost transmis la 13 iulie 2022. Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

În nota informativă autorii au menționat că proiectul are drept scop perfecționarea procedurilor electorale prin modificarea, ajustarea actelor normative ce conțin dispoziții referitoare la alegeri, astfel încât să corespundă tendințelor de adoptare a noului Cod electoral.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune racordarea prevederilor mai multor acte normative, care au tangență cu legislația electorală, cu normele Codului electoral în redacție nouă.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele mai multor categorii de subiecți, în ceea ce privește optimizarea proceselor electorale, după cum urmează:

- 1) cetățenii Republicii Moldova – privind modificarea mecanismului de alegere a Președintelui Republicii Moldova, și anume direct de către popor;
- 2) membrii Comisiei Electorale Centrale – care vor avea un statut permanent, funcțiile acestora fiind de demnitate publică, cu atribuții și responsabilități individualizate pe domeniile de activitate ale comisiei;
- 3) funcționarii electorali – în legătura cu regimul degrevării, în cazul participării lor în activitatea organelor electorale;
- 4) partidele politice:
 - a) stabilirea regulilor clare privind asigurarea transparenței în finanțarea acestora;
 - b) stabilirea regulilor clare privind ținerea evidenței contabile;
 - c) posibilitatea radierii partidului politic din Registrul de stat al persoanelor juridice, pentru neprezentarea rapoartelor anuale timp de 2 ani consecutiv;
 - d) reglementarea aspectelor ce vizează cotizațiile achitate de membrul de partid și efectuarea donațiilor de către persoane fizice, etc.

Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) *denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) *condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) *descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) *principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

În nota informativă sunt specificate: denumirea autorului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a necesității promovării proiectului de act normativ.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

În nota informativă autorul a menționat că: „Proiectul de lege prevede cheltuieli bugetare doar după adoptarea proiectului Codului electoral, însă acestea nu pot fi evaluate la etapa consultărilor publice, ci doar după aprobarea Codului electoral de către legislativ. Respectiv, acest lucru urmează a fi examinat în mod prioritar în procesul de elaborare și aprobare a cadrului bugetar pe termen mediu pentru anii 2023-2025, ceea ce va permite asigurarea mijloacelor financiare necesare”.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului a fost identificat un conflict al normelor de drept, care poate îngreuna/împiedica îndeplinirea actului de justiție în cazul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 181² alin.(5) din Codul penal. Mai detaliat la acest aspect ne vom referi la compartimentul III din prezentul raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului reglementează activitatea:

-) Comisiei Electorale Centrale – în calitate de organ de stat responsabil de realizarea politicii electorale;
-) angajatorilor publici/privați – privind degrevarea salariaților de atribuțiile de la locul de muncă;
-) partidelor politice – privind organizarea activității;
-) Agenției Servicii Publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -	
La art.IX pct.14 din proiect, art.29 în redacție nouă alin.(5) din Legea nr.294/2007 <i>„Termenul de afișare a acestor date în spațiul public este de 5 ani, iar de stocare pe suporturile și mijloacele electronice ale Comisiei Electorale Centrale este 10 ani. În interiorul termenelor de stocare, orice persoană identificată poate solicita Comisiei Electorale Centrale accesul la rapoartele financiare, dacă urmărește un scop jurnalistic (care include orice cercetare a organizațiilor din domeniul asociativ sau mass-media).”</i>	
Obiecții: Termenul de 10 ani prevăzut pentru stocarea, pe suporturile și mijloacele electronice ale Comisiei Electorale Centrale, a informației conținută în rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice, este insuficient deoarece poate constitui un impediment în procesul de descoperire a infracțiunii prevăzute la art. 181 ² alin.(5) din Codul penal. Astfel, art.181 ² (5) din Codul penal incriminează ca infracțiune „acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic, a grupului de inițiativă sau a concurentului electoral din partea unui grup criminal organizat sau a unei organizații (asociații) criminale”, pentru care stabilește inclusiv pedeapsa cu închisoare de până la 7 ani. Potrivit normei de la art.16 alin.(4) din Codul penal, infracțiunea prenotată este una gravă, iar prescripția tragerii la răspundere penală pentru infracțiunile grave este de 15 ani de la săvârșirea acestora (art.6 alin.(1) lit.c) din Codul penal). Prin urmare, lichidare informației conținută în rapoartele privind gestiunea financiară a partidelor politice, înainte de expirarea termenului de prescripție, va îngreuna sau chiar va face imposibilă demonstrarea comiterii infracțiunii prevăzute la art.181 ² alin.(5) din Codul penal.	
Recomandări: <i>Substituirea textului „10 ani” cu textul „15 ani”.</i>	
Factori de risc: <ul style="list-style-type: none">● Concurența normelor de drept	Riscuri de corupție: <ul style="list-style-type: none">● Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (Legile nr.797/1996; nr.768/2000; Codul penal, Codul muncii, Codul contravențional, Codul serviciilor media, Legile nr.1234/2000; nr. 384/2001; nr.212/2004; nr.436/2006; nr.294/2007; nr.158/2008; Legea nr.199/2010; nr.155/2011; nr.133/2016; nr.100/2017; nr.270/2018) este elaborat de Comisia Electorală Centrală și promovat de către un grup de deputați în Parlament, în scopul perfecționării procedurilor electorale prin modificarea, ajustarea actelor normative ce conțin dispoziții referitoare la alegeri, astfel încât să corespundă tendințelor de adoptare a noului Cod electoral.

În cadrul procesului de elaborare au fost respectate prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional și proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la optimizarea proceselor electorale.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție a fost identificat un conflict al normelor de drept. În scopul preîntâmpinării îngreunării/împiedicării înlăptuirii actului de justiție în cazul comiterii infracțiunii prevăzute la art.181² alin.(5) din Codul penal, la aplicarea în practică a prevederilor proiectului, considerăm oportună redactarea acestuia în contextul obiecției și recomandării din prezentul raport de expertiză anticorupție.

29.07.2022

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Vadim Gheorghiuță , Inspector principal

